

שאלות בעניני בישול בשבת - שיעור 219

I. Using an urn with a water gauge attached to the outside of the urn.

(א) **יסוד השאלה היא** כי המים שבצינורית אינם רותחים עד כדי העלות אבעבועות או אפשר אינם יד סולדת בו והגרל"י הלפרין ראש מכון טכנולוגי לעניני הלכה אמר דידוע שאין לסמוך על המדידות שנעשו במדות החום בהחמים שבצינור כי אין לדמות מיחם למיחם (ספר אוצרות השבת דף תקכ"ח) ועוד בגובה הצינורית אינם חמים כלל ועם פתיחת הברז גורם לבישול דהיינו בפתיחת הברז מים מהצינורית נפגשים בירידתם לתוך הכוס במים מהמיחם ומתבשלים וגם המים שנותרו בצינורית הונמכו יותר ומתחממים יותר מכשהיו בגובה הצינור ויש עוד סוג מיחם דאם פתיחת הברז וירידת גובה המים במיחם נכנסים מים מהצינורית לגוף המיחם ומתבשלים שם יותר

(ב) **עיין בשו"ת מנחת יצחק** (י - כ"ח) שכתב דהאגלי טל בהשמטות (דף קל"ח: ד"ה צהפניס) סבר דאע"פ שהמים כבר יד סולדת בו מ"מ כ"ז שלא העלה אבעבועות עדיין יש עוד בישול מן התורה ולפי זה בנידן דידן שהמים נכנסים למיחם אם נתבשל אח"כ עד שהעלה אבעבועות או חימום יותר עובר על איסור בישול וכ"כ הנשמ"ת שבת (סימן י)

(ג) **עיין בספר אוצרות השבת** (דף תקכ"ח) שכתב בשם הגרי"ש אלישיב דעיקר דבר זה אם יד סולדת בו הוי גמר בישולו במים לא נתברר בפוסקים להדיא וכודאי צריך להחמיר בזה וע"ע בספר שלמי יהודה שכתב דהגרי"ש אלישיב פסק להקל בנ"ד

(ד) **עיין בספר אוצרות השבת** (דף תקכ"ח) שהביא מהגרשו"א דיש להחמיר במים שהיד סולדת בו שלא לדונו כנתבשל כל צורכו מ"מ בנידן דהצינור זכוכית יש להקל דבכהאי גוונא הוי דבר שאין מתכוין ופסיק רישא דלא איכפת ליה כלל אם הטיפין ישפכו לחוץ למקום אחר ומה שלאחר פתיחת הברז יורדים המים העליונים ומתחממים מהמים שלמטה הרי זה רק גרמא דשרי מעיקר הדין וחשיב רק כגרמא בירידתם בחימומם דלא נכנס המים מיד למים היותר חם ולכן בנידן דידן יש לסמוך על הפוסקים דסבירא להו דיד סולדת היינו בישול כל צרכו במים וגם יש לה להדגיש שכל הנידון הוא במים שכבר נתבשלו שמעיקר הדין אין בהם משום בישול אף אם נצטננו לגמרי לשיטת הרמב"ם והרמ"א (שי"ח - ט"ז)

(ה) **עיין בשו"ת אז נדברו** (ט - י"ד) שכתב שהיתר גמור הוא להשתמש בדוד מים חמים בשבת לשתיה עם הצינור המראה על כמויות המים משום דאינו מכוין כלל לבישול והוי פס"ר דלא ניתא ליה ועוד דאין בישול אחר שיעור יד סולדת ויש לסמוך על המקילין ביד סולדת שהוא השיעור הקטן של 110°F (בערך) וכ"כ הספר שבת כהלכה (פרק ש"י - אות 3)

(ו) **עיין באג"מ** (ד - ע"ד - ה) דאין בישול אחר שיעור של יד סולדת בו בדבר לח ועוד כתב (שם אות י"ט-כ) דמותר לערות מים מכ"ר לכלי שנותרו בו טיפי מים שנתבשלו ונצטננו שהוא פסיק רישא דלא ניתא ליה על חצי שיעור דאפילו לשיטת התוספות מותר (שם ע"ה. וק"ג: ושו"ע ש"כ - י"ח) מ"מ אם יש מים הרבה מבושלים שנצטננו לגמרי יש לאסור לערות עלייהו הרבה מים רותחין באופן שהצוננין יעשו רותחין כיון דהוא פסיק רישא דניתא ליה

(ז) **למעשה** אין איסור ברור בדבר וכיון דהגרשו"ז אויערבך והשו"ת אז נדברו והספר שבת כהלכה הקילו בדבר וכן משמע מהאג"מ הג"ל אין למחות בהמקילים בדבר

II. Putting a hot pot or pouring hot items into a wet sink

- (א) עיין בספר נשמת שבת (נישול דף ט) שהביא כמה סברות להקל (c) דהוי פסק"ר דלא ניח"ל שמים הללו יתחממו (ב) שנעשית בשינוי כלאחר יד (בישול בטיפות ע"י תחתית הקדרה) (ג) ומשום דהולכת לאיבוד (מג"א ש"כ - י"ח) (ד) וי"א תתאי גבר (ה) דכלי ראשון שהוסר מן האור והורק מה שבתוכה אין בה כח להפליט ולהבליע (ט"ז י"ד סוסי"ג) (ו) והוא רק חצי שיעור ומ"מ כתב על הקאונטעייר בכלי חמה מלאה יש להחמיר
- (ב) עיין באג"מ (ד - ע"ד - י"ט) כתב כעין זה בענין טיפות שלא נתבשלו מ"מ כתב שיש לאסור (אג"מ ח - ס"ס ז"ג) ואפשר בנ"ד יש עוד סברות להקל

III. Ice cube in a hot tea

עיין בשער הציון (שי"ח - סקס"ח) ובשלחן ערוך הרב (שי"ח - סי"ז) שכתבו דמותר ליתן תבלין וכן מים ושמן בכלי שני וקרח דינו כמים ואין איסור בישול או נולד וזה פשוט

IV. דבר גוש בכלי שני Cole slaw or pickle on hot

- (א) לכאורה רוב פעמים זה בגדר שאינו מתכוין למעשה בישול ורק מעשה היתר של נתינת הפיקעל בקערה וזה פסיק רישא דלא ניחא ליה וגם דבר גוש בכלי שני אינו אלא חומרא עיין באג"מ (ד - ע"ד - ה). ואנו אוסרים פסיק רישא דלא ניחא ליה דוקא בודאי איסור דאורייתא לתוספות ודעימיה או על ודאי איסור דרבנן למג"א (שי"ד - ד) אבל דבר גוש דאינו רק בגדר חומרא אין מחמירין ועיין בספר מאור השבת (דף רס"ג) שהביא כלל זה בשם רב ש.ז. אויערבך וכן משמע מאג"מ (ד - ע"ד - י"ט) בענין טיפי מים שנתבשלו ונצטננו דזה פסיק רישא דלא ניחא ליה בספק איסור ומותר ואפילו לא נתבשלו הטיפי מים אפשר דמותר משום חצי שיעור ע"ש.
- (ב) ועוד דגם קצת קלקול על הקול סלאה והכל דרך מתעסק ואין לחוש בזה עיין בספר מאור השבת (דף רס"ג) שהביא זה בשם רב ש.ז. אויערבך
- (ג) ועוד שאין האדם שם לב על בישול והוא פסיק רישא דלא ניחא ליה כלל וגרע ממתעסק. כך שמעתי מרב מנשה קליין
- (ד) והמשנה ברורה (שי"ח - ס"ק מ"ג) כתב באופן אחר שהוא מתכוין לתת הבצלים על דבר חם לטעמה ואפילו אין צריך הבישול מ"מ הוא מלאכה שאינה צריכה לגופה ולכן החמיר לכתחלה אבל בנידון דידן הוא אינו מתכוין ופסיק רישא דלא ניחא ליה בחומרא או בספק דדינה. ואם נתן הפיקעל על דבר גוש רק משום דאין מקום אחר בקערה אפשר דזה גם כן נקרא אינו מתכוין ומותר.

לכות ההדפסה י"י לרפאלה שלימה להארא דארכא החולה יצחק בן ח"י רחל בתקב עאר חולי ישראל מאן